

MOCIÓ PELS 50 ANYS DE LA MORT DEL DICTADOR FRANCO I PER REFORÇAR EL COMPROMÍS DE REPARACIÓ

Aquest 20 de novembre s'han complert cinquanta anys de la mort del dictador Franco. No és només una data assenyalada al calendari: és una **interpel·lació directa al present**. Ens obliga, com a institucions i com a societat democràtica, a mirar enrere sense por i a preguntar-nos amb honestedat: **què hem fet —i què encara no hem fet — amb la memòria de la dictadura i amb el deute pendent amb les seves víctimes?**

El franquisme no va ser només una dictadura; va ser un **projecte autoritari, masclista i nacionalcatòlic**, sostingut en la por, la violència institucional i la negació sistemàtica dels drets humans. Es va imposar per les armes i es va mantenir durant dècades amb l'objectiu de esborrar qualsevol rastre de la legalitat republicana, la llibertat política i la diversitat cultural. A Catalunya, la repressió va ser especialment intensa: **la Generalitat va ser abolida**, el català expulsat de l'esfera pública i educativa, els partits i sindicats prohibits, i els treballadors i treballadores de les institucions públiques van ser un dels principals objectius de la depuració política.

Per això diem que **la memòria no és només un exercici del passat: és una política pública de present i de futur** que garanteix el dret de les víctimes a ser reconegudes, el dret de les famílies a saber la veritat i el dret de la societat a conèixer el passat sense silencis ni manipulacions. Els seus pilars —veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició— exigeixen institucions actives, compromeses i transparents. Ha de servir per restaurar la dignitat de les persones represaliades i reconeixement institucional.

En l'àmbit normatiu, la Llei estatal 20/2022 de memòria democràtica i, a Catalunya, la Llei 11/2017 d'anul·lació de judicis franquistes han suposat avenços rellevants. El projecte de llei catalana de memòria democràtica, en tramitació, ha d'ordenar i donar continuïtat a les polítiques públiques de memòria, consolidar una xarxa d'espais i centres d'interpretació arreu del territori, reforçar el paper del món local i garantir la incorporació plena i rigorosa —també amb mirada feminista i de drets humans— de la Segona República, la Guerra Civil, la dictadura i la Transició en el currículum educatiu.

En aquest camí, les institucions públiques, i especialment els ajuntaments, tenim un paper insubstituïble: són la primera porta de la ciutadania, el lloc on la memòria es fa quotidiana a través dels carrers, els arxius, les escoles, les entitats i els espais de convivència. La cooperació amb altres administracions (Generalitat, Diputacions, Consells Comarcals, Memorial Democràtic) i amb el teixit associatiu és clau per desplegar polítiques de memòria arrelades al territori.

Tanmateix, la responsabilitat institucional no es limita a la difusió ni al suport al teixit social; exigeix també una mirada interna i fer reparació simbòlica amb el personal i amb veïnes i veïns que van patir la repressió per motius polítics, ideològics o de consciència,

incloses les depuracions, sancions i cessaments de treballadores i treballadors municipals i de càrrecs electes locals. És un deure democràtic restituir la dignitat d'aquestes persones, incorporar una diligència de reparació als expedients municipals, facilitar l'accés a la informació a les famílies i obrir espais de reconeixement públic.

Recordar que els ajuntaments, les diputacions, les escoles, els hospitals... van ser espais actius de depuració política.

A l'Ajuntament de **Barcelona, 7.100 treballadors municipals** van passar per tribunals de depuració; **1.600 van ser sancionats** i prop d'un miler **destituïts**, segons dades de la FAVB. Sabem que a **Lleida**, es van depurar **284 funcionaris municipals**, amb acomiadaments i sancions que avui s'estan reparant amb un acord plenari i la publicació dels seus noms a través de l'Arxiu Municipal. Sabem que a **Tarragona, 230 expedients de depuració** de treballadors municipals han estat recentment **anul·lats per acord institucional**, en un acte públic de reconeixement. I si això va passar a Barcelona, Lleida o Tarragona, és difícil pensar que el nostre Ajuntament fos una excepció.

El mateix podem dir de l'ensenyament, un dels col·lectius més durament colpejats. A la província de Barcelona, es van depurar 2.328 mestres, el 93% del personal del Magisteri Nacional. Molts van ser separats definitivament del servei, traslladats lluny de casa, inhabilitats per a càrrecs directius o forçats a l'exili. El delictes? Haver defensat una escola republicana, laica, en català i al servei de la igualtat.

I per això avui cal parlar de tot això **també des dels ajuntaments**. Perquè el silenci institucional pot ser una forma d'impunitat. I perquè mirar als nostres propis arxius, als expedients de personal, no és una recerca arqueològica: és un acte de justícia. Un deure democràtic. Una forma de tornar dignitat a qui només volia fer bé la seva feina i contribuir a una societat lliure.

El 20 de novembre de 2025, cinquanta anys després, la commemoració interpel·la el present i el futur de la nostra democràcia. Aquesta memòria no mira enrere: ens obliga avui. L'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat —com a institució més propera a la ciutadania— vol contribuir a aquest horitzó amb polítiques consistents, amb el suport a les entitats i amb un acte de reparació simbòlica que honori les persones que en van patir la repressió.

Per tot això, el grup municipal d'ESpugues en Comú Podem proposa al Ple de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat l'adopció dels següents

ACORDS

1- Iniciar, en el termini màxim de sis mesos, un procés de recerca als fons documentals municipals i, si escau, a altres arxius per identificar possibles casos de depuració o repressió de treballadores i treballadors municipals i de càrrecs electes durant la dictadura franquista; i, mentre duri aquest treball, declarar el reconeixement i la reparació simbòlica del Ple a totes les víctimes, comproment-se a concretar aquest reconeixement en un acte públic en finalitzar la recerca.

2. Un cop finalitzada la recerca, convocar un Ple extraordinari de reconeixement i reparació a les persones treballadores d'aquest Ajuntament, càrrecs electes i veïnes i veïns del municipi que van patir depuració o repressió durant la dictadura, que inclogui com a mínim:

o El record nominal (o per àmbits) de les persones identificades i el lliurament de certificats de reconeixement i reparació a familiars o persones representatives.

o La descoberta d'una placa o element memorial en un espai significatiu del municipi, que recordi la repressió i el compromís de no repetició.

3. Encarregar a la Secretaria General i a l'Arxiu Municipal la revisió dels expedients de personal i de la documentació vinculada a depuracions i altres mesures repressives, i l'emissió d'un certificat de reconeixement i reparació per a cada persona identificada, incorporant-hi una diligència de reparació simbòlica als expedients i registres que constin a l'arxiu.

4. Rebutjar qualsevol forma de banalització o exaltació del franquisme i del feixisme, i reafirmar el compromís d'aquest Ajuntament amb els valors democràtics, els drets humans i la lluita contra el discurs d'odi.

5. Reforçar les polítiques municipals de memòria democràtica a Esplugues de Llobregat impulsant la recollida de testimonis orals i projectes de recerca local sobre la Segona República, la Guerra Civil, la dictadura i la Transició; la instal·lació de plaques i elements informatius en espais del municipi vinculats a la repressió o a la resistència democràtica; la programació d'activitats educatives amb escoles, instituts, entitats culturals i el teixit associatiu, la revisió i retirada de símbols, denominacions i elements d'exaltació de la dictadura que puguin subsistir a l'espai públic, d'acord amb la legislació vigent.

6. Establir o enfortir línies estables de cooperació i suport tècnic, econòmic i de difusió amb les entitats de memòria històrica i associacions de familiars de víctimes vinculades al municipi, reconeixent la seva tasca com a servei públic i garantint la seva participació en la definició de les polítiques locals de memòria.

7. Reiterar el suport institucional de l'Ajuntament d'Esplugues a la transformació de la Prefectura Superior de Policia (Via Laietana 43, Barcelona) en un centre de memòria democràtica i drets humans, i instar el Ministeri de l'Interior a la seva desafecció com a espai policial, el trasllat de les dependències i la transferència de l'edifici i dels fons documentals a les institucions catalanes, amb participació de les entitats memorialistes.

8. Incorporar la memòria democràtica en la formació del personal municipal, amb mòduls específics per al personal directiu, tècnic i d'atenció a la ciutadania i, si escau, la Policia Local, així com programes educatius i activitats pedagògiques per a l'alumnat dels centres educatius del municipi, en col·laboració amb el Memorial Democràtic i els equipaments culturals locals.

9. Traslladar aquests acords al Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, al Parlament de Catalunya i als grups parlamentaris, al Departament de Justícia i Qualitat Democràtica de la Generalitat i al Memorial Democràtic a la Diputació de i al Consell Comarcal del Baix Llobregat, a les entitats municipalistes de Catalunya, els sindicats de CCOO i UGT a les entitats memorialistes del país i al teixit associatiu d'Esplugues de Llobregat.

